



**SITUATION AND SOLUTIONS FOR BUILDING CULTURAL LIFE
FACILITIES IN THAI BINH PROVINCE CURRENTLY**

Tran Quang Dung¹, Tran Cong Dien², Tran Thi Ngoc Thuy³

¹University of Politics, Ministry of National Defense, Viet Nam

²Nguyen Hue University, Ministry of National Defense, Viet Nam

³University of Water Resources, Ministry of Agriculture and Rural Development

Email address: quangdung.6863@gmail.com

<https://doi.org/10.51453/2354-1431/2023/926>

Article info

Received: 13/01/2023

Revised: 24/02/2023

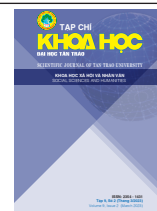
Accepted: 15/03/2023

Keywords:

*Culture, cultural life,
Thai Binh*

Abstract:

Thai Binh is a land of “talented people’s masterpieces”, where cultural nuances converge and spread and have a long history-cultural tradition, crystallizing many unique material and spiritual cultural values unique. In recent years, building a cultural life in Thai Binh province has become a major cultural movement that has had a profound and positive effect on many areas of social life, changing the face and environment improve the cultural and spiritual life of the people at the grassroots level, contributing to the successful implementation of political, economic, cultural and social tasks. However, in the implementation process, there are still limitations stemming from subjective and objective reasons, so it is necessary to implement synchronously many solutions to further improve the quality of building cultural life at the grassroots level, contributing to the successful implementation of the current national renewal of Thai Binh province



THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ Ở TỈNH THÁI BÌNH HIỆN NAY

Trần Quang Dũng¹, Trần Công Điển², Trần Thị Ngọc Thúy³

¹Trường Đại học Chính trị, Bộ Quốc phòng, Việt Nam

²Trường Đại học Nguyễn Huệ, Bộ Quốc Phòng, Việt Nam

³Trường Đại học Thủy Lợi, Bộ Nông nghiệp và phát triển Nông thôn, Việt Nam

Địa chỉ email: quangdung.6863@gmail.com

<https://doi.org/10.51453/2354-1431/2023/926>

Thông tin bài viết

Ngày nhận bài: 13/01/2023

Ngày sửa bài: 24/02/2023

Ngày duyệt đăng: 15/03/2023

Từ khóa:

Văn hóa, đời sống văn hóa,
Thái Bình

Tóm tắt

Thái Bình là mảnh đất “địa linh nhân kiệt”, nơi hội tụ, lan tỏa các sắc thái văn hóa và có bề dày truyền thống lịch sử - văn hóa lâu đời, kết tinh nhiều giá trị văn hóa vật chất, tinh thần độc đáo. Trong thời gian qua, xây dựng đời sống văn hoá trên địa bàn tỉnh Thái Bình đã trở thành cuộc vận động văn hoá lớn có tác dụng tích cực, sâu sắc đến nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội, làm thay đổi diện mạo và nâng cao đời sống văn hóa, tinh thần của nhân dân ở cơ sở, góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ chính trị, kinh tế, văn hóa - xã hội. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện vẫn còn tồn tại những hạn chế xuất phát từ những nguyên nhân chủ quan và khách quan, vì vậy cần phải thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp nhằm nâng cao hơn nữa chất lượng xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở, góp phần thực hiện thắng lợi sự nghiệp đổi mới đất nước hiện nay của tỉnh Thái Bình

1. Mở đầu

Thái Bình là tỉnh thuộc vùng đồng bằng sông Hồng có vị trí địa lý nằm trong vùng tam giác tăng trưởng kinh tế Hà Nội - Hải Phòng - Quảng Ninh. Hiện nay Thái Bình có 287 đơn vị hành chính cấp xã, gồm 10 phường, 9 thị trấn và 268 xã với dân số khoảng 1.827.000 người [10]. Với nguồn nhân lực dồi dào, tiềm năng kinh tế, văn hóa và di sản văn hóa phi vật thể tỉnh Thái Bình có điều kiện thuận lợi cho phát triển nâng cao đời sống văn hóa tinh thần của nhân dân trong tỉnh. Đồng thời, tạo đà phát triển bền vững những giá trị văn hóa của tỉnh, góp phần xây dựng con người mới toàn diện và nền văn hóa đậm đà bản sắc dân tộc, đáp ứng sự phát triển trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa hội nhập quốc tế.

2. Phương pháp, nội dung nghiên cứu

Dựa trên phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối quan điểm của Đảng về văn hóa, ĐSVH nói chung và xây dựng ĐSVH ở cơ sở nói riêng. Dựa vào thực tiễn sự lãnh đạo của Đảng và của Đảng bộ tỉnh Thái Bình về xây dựng ĐSVH ở cơ sở, thể hiện qua các nghị quyết, kế hoạch, chỉ thị, hướng dẫn, báo cáo tổng kết quá trình xây dựng ĐSVH của Đảng bộ và chính quyền tỉnh Thái Bình; các công trình nghiên cứu, các bài báo khoa học có liên quan đến văn hóa, xây dựng ĐSVH ở cơ sở ở tỉnh Thái Bình cũng như trên phạm vi cả nước.

Nội dung nghiên cứu sử dụng các phương pháp chuyên ngành và liên ngành, chủ yếu là phương pháp lịch sử, phương pháp logic, đồng thời kết hợp với các phương pháp khác như: phân tích, tổng hợp, thống kê, so sánh để làm rõ các nội dung xây dựng ĐSVH ở cơ sở của tỉnh Thái Bình.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Thực trạng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở tỉnh Thái Bình hiện nay

3.1.1. Kết quả đạt được và nguyên nhân

a. Những kết quả đã đạt được

Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã khẳng định: “Phát triển toàn diện, đồng bộ các lĩnh vực văn hóa, môi trường văn hóa, đời sống văn hóa phong phú, đa dạng, văn minh, lành mạnh; vừa phát huy những giá trị tốt đẹp của dân tộc, vừa tiếp thu tinh hoa văn hóa của nhân loại để văn hóa thực sự là nền tảng tinh thần, nguồn lực nội sinh và động lực đột phá cho phát triển kinh tế - xã hội và hội nhập quốc tế” [2].

Trên cơ sở quan điểm, chủ trương của Đảng, trong những năm qua Đảng bộ tỉnh Thái Bình đã lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng đời sống văn hóa thông qua cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” thu được những kết quả khả quan trên các mặt: xây dựng gia đình văn hóa; làng, xã, khu phố văn hóa; thực hiện công sở, doanh nghiệp, đơn vị lực lượng vũ trang có nếp sống văn hóa; phong trào thể dục thể thao; xây dựng người tốt, việc tốt, các điển hình tiên tiến; thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, tang, lễ hội; xây dựng các thiết chế văn hóa... đạt được nhiều thành tựu rõ nét, có tác dụng thiết thực trong việc cổ vũ, nhân rộng điển hình, mô hình tiên tiến, ngăn chặn và đẩy lùi các tệ nạn xã hội.

Trong phong trào xây dựng gia đình văn hóa: Phong trào này được các cấp ủy Đảng, chính quyền quan tâm, coi đây là nhiệm vụ trọng tâm của phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”. Nội dung triển khai thực hiện tiêu chí phong trào xây dựng gia đình văn hóa ngày càng đa dạng, phong phú bằng việc lồng ghép với việc thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, bình xét gia đình văn hóa thực hiện một cách công khai, dân chủ. Hiện nay toàn tỉnh có “474 mô hình phòng chống bạo lực gia đình, 866 câu lạc bộ gia đình phát triển bền vững, 1.054 nhóm phòng chống bạo lực gia đình, 1.057 số điện thoại đường dây nóng,

1.613 địa chỉ tin cậy tại cộng đồng nhằm trợ giúp các nạn nhân bạo lực gia đình phòng ngừa và tạm trú khi có tình huống bạo lực xảy ra” [3].

Phong trào xây dựng làng, khu dân cư văn hóa: Phong trào đã triển khai và phát triển rộng cả về số lượng và chất lượng. Nét nổi bật ở các làng, khu dân cư văn hóa là việc xây dựng thực hiện quy ước, hương ước. Các quy ước, hương ước đều kế thừa chọn lọc thuần phong mỹ tục, thực hiện các hành vi ứng xử trong giao tiếp của các cá nhân, quan hệ trong gia đình và cộng đồng. Đề ra các biện pháp bài trừ hủ tục trong ma chay, cưới xin, lễ hội góp phần xây dựng nếp sống văn minh, thực hiện đúng quy chế dân chủ “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”. Kết quả, đến năm 2021, “toàn tỉnh có 594.540/573.240 hộ gia đình đăng ký đạt danh hiệu gia đình văn hóa (đạt tỷ lệ 96,4 %). 1.810/1.814 thôn, tổ dân phố, khu phố đăng ký đạt danh hiệu Khu dân cư văn hóa (tỷ lệ 99,8%). 183/241 xã đạt chuẩn nông thôn mới (đạt tỉ lệ 75,9%), 14/19 phường, thị trấn đạt chuẩn văn minh đô thị (tỉ lệ 74,7%)” [3].

Phong trào xây dựng cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp văn hóa: Ban chỉ đạo phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” cấp huyện có sự vận dụng linh hoạt, lồng ghép phong trào xây dựng cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đạt chuẩn văn hóa với tiếp tục đẩy mạnh việc “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, phong trào thi đua “Lao động giỏi”, “Lao động sáng tạo”, phong trào “Xanh-sạch-đẹp, bảo đảm an toàn vệ sinh lao động”, phong trào “Xây dựng cơ quan, công sở, môi trường làm việc không khói thuốc”, “An toàn về an ninh trật tự”. Năm 2021, đã có “92,07% cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đạt chuẩn văn hóa” [3]. Với kết quả trên, phong trào xây dựng cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp văn hóa đã góp phần không nhỏ trong việc phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, giữ vững an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội của địa phương.

Phong trào thể dục thể thao: Hoạt động thể dục thể thao quần chúng tại địa bàn các huyện, thành phố phát triển mạnh, mỗi địa phương tổ chức các giải thể thao, thu hút được sự tham gia hưởng ứng của mọi tầng lớp nhân dân. Phong trào tập luyện thể thao trong công nhân, viên chức, lao động và lực lượng vũ trang ngày càng phát triển mạnh mẽ, nhiều câu lạc bộ thể thao được thành lập mới với đa dạng loại hình, chất lượng hoạt động của các câu lạc bộ ngày một nâng cao.

“Năm 2022, số người tập luyện thể dục thể thao thường xuyên đạt 35.6%, số gia đình thể thao đạt 25,6%, thể thao thành tích cao có nhiều chuyên viên tích cực, chất lượng đào tạo được nâng lên, thành tích các môn thể thao thể mạnh luôn đạt các thứ hạng cao, khẳng định vị thế thể thao của tỉnh Thái Bình” [3].

Trong phong trào xây dựng “Người tốt việc tốt” các điển hình tiên tiến: Đã được triển khai và lồng ghép với các phong trào thi đua: “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”, “Xây dựng nông thôn mới”, “Sáng kiến sáng tạo trong lao động sản xuất giỏi”, “Phụ nữ tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình văn minh, hạnh phúc”. Kết quả phong trào thi đua yêu nước, các địa phương đã bình xét thi đua được hàng trăm gương “người tốt việc tốt” là những nét đẹp văn hóa tạo ra những hạt nhân tích cực trong phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”, góp phần xây dựng con người về tư tưởng, đạo đức, lối sống lành mạnh, xây dựng hàng trăm điển hình tiên tiến, tạo ra các điểm sáng văn hóa, các mô hình, điển hình gia đình văn hóa, làng văn hóa, đơn vị văn hóa có sức thuyết phục để nhân rộng phong trào.

Việc xây dựng các thiết chế văn hóa, thể thao được Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân tỉnh Thái Bình quan tâm chỉ đạo, đã huy động nhiều nguồn lực để đầu tư xây dựng các thiết chế văn hóa, thể thao phục vụ nhu cầu sinh hoạt văn hóa tinh thần, rèn luyện sức khỏe của nhân dân trên địa bàn. Hiện nay, toàn tỉnh có 237/237 xã hoàn thành tiêu chí số 6 về cơ sở vật chất văn hóa có đủ các hạng mục: Nhà văn hóa, nhà luyện tập thể dục thể thao, sân vận động, sân khấu ngoài trời, nhà vệ sinh, hệ thống các phòng chức năng, cây xanh, đường đi, đảm bảo tổ chức các hoạt động phục vụ nhân dân; có 1.520/1.520 (tỷ lệ 100%) thôn có nơi sinh hoạt văn hóa, vui chơi, luyện tập thể dục thể thao đạt tiêu chuẩn theo quy định, đảm bảo đủ điều kiện phục vụ các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao của thôn (trong đó, 1.337 thôn có nhà văn hóa, 183 thôn sử dụng đình làng hoặc nhà văn hóa xã; 1.383 thôn có sân thể thao, 137 thôn sử dụng chung sân thể thao xã hoặc của thôn khác) [3].

Xây dựng tư tưởng, chính trị lành mạnh: Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” góp phần giáo dục chính trị - tư tưởng, truyền thống yêu nước, bồi dưỡng đạo đức, lối sống văn hóa, xây dựng nếp sống văn minh; đấu tranh chống các biểu hiện phi văn hóa, suy thoái đạo đức, lối sống thông qua các loại

hình tuyên truyền, giáo dục đa dạng, phong phú: sinh hoạt đồng đội, câu lạc bộ, đội, nhóm, tuyên truyền cổ động trực quan, xây dựng panô, áp phích, khẩu hiệu...

Thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội

Về việc cưới: được tổ chức trang trọng, vui tươi, lành mạnh, phù hợp với điều kiện của gia đình và phong tục tập quán tốt đẹp của dân tộc. Các thủ tục có tính phong tục, tập quán được tổ chức đơn giản, gọn nhẹ, tiết kiệm. Việc tuân thủ các quy định về nếp sống văn hóa và hương ước, quy ước thôn, tổ dân phố trong việc cưới ngày càng được các tầng lớp nhân dân hưởng ứng thực hiện hiện nghiêm túc. Việc tổ chức ăn uống có nhiều đổi mới theo hướng tiết kiệm và đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm; một số đám cưới tổ chức theo hình thức tiệc ngọt, trong đám cưới không mời thuốc lá; nhiều đám cưới tiệc mặn đã hạn chế đồ uống có cồn. Một số điển hình tiêu biểu thực hiện tốt nếp sống văn minh trong việc cưới như: Phường Trần Lãm, Phú Khánh (thành phố Thái Bình); Tổ dân phố Minh Tiến 1 thị trấn Vũ Thư, xã Song Lãng (Vũ Thư); xã Độc Lập, Đông Đô (huyện Hưng Hà) [7].

Về việc tang: đã được tổ chức chu đáo, trang nghiêm, tiết kiệm phù hợp với điều kiện của gia đình, thực hiện đúng quy định của pháp luật về hộ tịch, môi trường, vệ sinh, an toàn thực phẩm, đảm bảo an toàn giao thông, trật tự xã hội, an ninh cộng đồng. Các đám tang được tổ chức theo nghi thức trang trọng, có ban tổ chức lễ tang, tổ chức khâm liệm, phúng viếng và lễ truy điệu, lễ an táng được tổ chức theo nghi thức truyền thống, thời gian khâm liệm không quá 12 giờ, thời gian an táng không quá 48 giờ, nhạc tang sử dụng không trước 5h sáng, không quá 22h đêm theo quy định. Việc tổ chức ăn uống trong đám tang cũng như các tuần tiết sau đám tang như: 3 ngày, 49 ngày, 100 ngày cơ bản được tổ chức gọn nhẹ trong nội bộ gia đình, dòng họ. Khi đưa tang, đã hạn chế rắc vàng mã, tiền âm phủ, tiền lẻ,... trên đường. Việc chôn cất, cải táng, xây mộ thực hiện theo quy hoạch nghĩa trang phù hợp với quỹ đất, phong tục, tập quán, hương ước, quy ước của địa phương [7].

Lễ hội: được tổ chức trang trọng về phần lễ, văn minh phần hội và đảm bảo tính linh thiêng, truyền thống. Nhiều nghi thức lễ hội truyền thống, trò chơi dân gian được phục dựng, góp phần giữ gìn và phát huy bản sắc văn hoá dân tộc. Một số lễ hội của tỉnh đã được vinh danh di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia. Tính đến

nay, Thái Bình có 8 lễ hội được vinh danh di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia, đó là: Lễ hội Chùa Keo (Vũ Thư); Lễ hội Đền Trần (Hung Hà); Lễ hội đền Tiên La (Hung Hà); Lễ hội đền Đồng Bằng (Quỳnh phụ); Lễ hội A Sào (Quỳnh Phụ); lễ hội đền Lộng Khê (Quỳnh Phụ); lễ hội làng Thượng Liệt (Đông Hưng); Lễ hội làng Quang Lang (Thái Thụy). Qua đó, tôn vinh giá trị của các lễ hội, đồng thời khẳng định sự nỗ lực của các cấp ủy, chính quyền, ngành Văn hóa trong bảo tồn và phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp của tỉnh [7].

Như vậy, những kết quả đạt được trong quá trình thực hiện cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” ở cơ sở tỉnh Thái Bình đã có sự chuyển biến sâu sắc, rõ nét, khẳng định vai trò to lớn của các cấp chính quyền, các ngành đã quan tâm chỉ đạo sát sao và sự tham gia đồng đảo của quần chúng nhân dân đã làm cho phong trào trở thành một cuộc vận động văn hóa lớn, góp phần nâng cao đời sống văn hóa cơ sở và phát huy vai trò chủ động, sáng tạo của nhân dân trong xây dựng ĐSVH mới.

Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” đã tác động mạnh mẽ sâu rộng đến các lĩnh vực của đời sống kinh tế, xã hội, thực sự phát huy vai trò tự quản của cộng đồng; từng bước hình thành nếp sống văn minh, đấu tranh bài trừ các tệ nạn xã hội, mê tín dị đoan và các hủ tục lạc hậu; giúp nhau xóa đói giảm nghèo, làm giàu chính đáng, nâng cao đời sống của nhân dân; bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc; huy động được mọi nguồn lực của toàn xã hội trong việc tạo dựng cơ sở vật chất hạ tầng và các công trình phúc lợi văn hóa - xã hội; xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, đời sống tinh thần phong phú ở nông thôn, góp phần giữ vững kỷ cương pháp luật, ổn định chính trị, trật tự, an toàn xã hội, thúc đẩy kinh tế - văn hóa xã hội phát triển, góp phần to lớn trong việc thực hiện Bộ tiêu chí Quốc gia về xây dựng nông thôn mới trên địa bàn tỉnh.

b. Nguyên nhân

Thứ nhất: Thái Bình đã quán triệt sâu sắc các chủ trương của Đảng và Chính phủ về xây dựng ĐSVH ở cơ sở, từ đó đề ra những chủ trương của địa phương một cách phù hợp. Trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo có sự thống nhất trong các cấp Đảng từ tỉnh đến cơ sở.

Thứ hai: Tỉnh đã có nhiều biện pháp triển khai phù hợp, chú trọng đến công tác tuyên truyền vận động mọi tầng lớp nhân dân trong xã hội thực hiện. Đổi mới nội dung, hình thức tuyên truyền theo hướng thiết thực,

hiệu quả, đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền như thực hiện các chương trình giao lưu, sinh hoạt biểu diễn nghệ thuật, vận động tuyên truyền đến từng hộ gia đình. Coi trọng công tác kiểm tra đánh giá tổng kết rút kinh nghiệm kịp thời.

Thứ ba: Nhân dân tham gia hưởng ứng nhiệt tình khi nhận thức được vai trò, tầm quan trọng của cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” ở cơ sở, tạo sự chuyển biến trong đời sống xã hội, khơi dậy phát huy tinh thần đoàn kết nhân dân, tạo môi trường lành mạnh xây dựng nếp sống mới góp phần vào sự nghiệp xây dựng đời sống văn hóa cơ sở.

Thứ tư: Sự cố gắng, nỗ lực của các cấp ủy, chính quyền, đội ngũ cán bộ đảng viên, nhất là cán bộ cấp cơ sở đã phát huy tinh thần năng động sáng tạo, sâu sát với quần chúng, thường xuyên đổi mới công tác chỉ đạo, chủ động đề ra kế hoạch phù hợp với đặc điểm tình hình ở cơ sở. Các ban, ngành dành sự quan tâm đúng mức cho cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”.

3.1.2. Hạn chế và nguyên nhân

a. Những hạn chế

Vai trò của cấp ủy Đảng, chính quyền và Ban chỉ đạo ở một số cơ sở còn hạn chế, chưa chủ động tích cực trong việc chỉ đạo, tuyên truyền, vận động nhân dân tham gia thực hiện phong trào. Việc tuyên truyền chưa thường xuyên, liên tục, chưa thật chủ động và có hiệu quả cao.

Công tác quản lý Nhà nước, định hướng các hoạt động văn hóa theo đúng pháp luật còn hạn chế. Hệ thống thiết chế phục vụ cho hoạt động văn hóa, thể thao từ tỉnh đến cơ sở còn khó khăn, bất cập. Cơ sở vật chất, trang bị, phương tiện... chất lượng chưa cao, một số nơi đã xuống cấp như Trung tâm Văn hóa Tỉnh, Nhà hát Chèo Thái Bình đã ảnh hưởng rất lớn đến việc triển khai thực hiện các nhiệm vụ chính trị. Việc khai thác các cơ sở hạ tầng văn hóa để đáp ứng nhu cầu thụ hưởng văn hoá nhu cầu văn hóa cho người dân còn ít.

Phong trào xây dựng làng, khu dân cư văn hóa ở một số địa phương tuy phát triển nhưng chưa đi vào chiều sâu, nhiều đơn vị còn chạy theo thành tích, không coi trọng việc đầu tư cho phong trào và duy trì thường xuyên nên một số làng, khu dân cư văn hóa đã để phát sinh một số vấn đề về tệ nạn xã hội. Chưa phát huy vai trò xung kích của thanh niên trong việc xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở.

Hình thức, nội dung sinh hoạt văn hóa, thể dục thể thao và vui chơi giải trí ở một số cộng đồng dân cư còn nghèo nàn. Công tác bảo tồn di sản văn hóa gắn liền với quảng bá du lịch chưa đạt yêu cầu, phát triển du lịch trên nền tảng văn hóa còn chậm, chưa tạo được bước đột phá và điểm nhấn.

b. Nguyên nhân của hạn chế

Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, nhận thức của một số cấp ủy, chính quyền cơ sở về xây dựng đời sống văn hóa chưa thật sự đầy đủ, chưa làm tốt vai trò tham mưu trong việc xây dựng kế hoạch, đầu tư kinh phí cho việc duy trì, đẩy mạnh các hoạt động của phong trào; chưa có hoạt động phối hợp chặt chẽ giữa các ngành thành viên, coi đây là việc của ngành văn hóa thể thao và du lịch.

Mặt trái của cơ chế thị trường đã và đang tác động xấu đến nhiều địa phương, khiến cho tệ nạn xã hội, ô nhiễm môi trường trở thành rào cản lớn của không ít làng, khu dân cư, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp văn hóa trong việc duy trì, giữ vững được danh hiệu văn hóa.

Công tác quản lý nhà nước về văn hóa chưa sát sao. Một số cán bộ, đảng viên chưa nêu cao vai trò gương mẫu trong thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, tạo dư luận xấu trong quần chúng nhân dân và tạo ra lực cản cho phong trào này.

Một số cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp chưa quan tâm nhiều tới việc đầu tư kinh phí xây dựng các thiết chế văn hoá phục vụ nhu cầu đời sống tinh thần, rèn luyện sức khỏe cho công chức, viên chức, người lao động nên cũng phần nào ảnh hưởng đến chất lượng và hiệu quả phong trào. Nhận thức của một số thủ trưởng cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp về phong trào chưa đầy đủ, còn quan niệm đây là phong trào của công đoàn nên phó mặc, giao khoán cho công đoàn; đặc biệt, còn nhiều doanh nghiệp chưa mặn mà tham gia. Cán bộ công đoàn trong các doanh nghiệp, thời gian dành cho tham gia công tác công đoàn còn ít, kinh nghiệm chưa nhiều và thường hay luân chuyển nên việc vận động công nhân, lao động và chủ doanh nghiệp còn hạn chế.

Số lượng, chất lượng cán bộ, công chức làm công tác văn hóa đặc biệt ở cấp cơ sở còn nhiều bất cập so với yêu cầu nhiệm vụ, thiếu tâm huyết, thiếu kiến thức chuyên môn và kinh nghiệm thực tiễn

3.2. Một số giải pháp nâng cao chất lượng xây dựng đời sống văn hóa ở tỉnh Thái Bình hiện nay

3.2.1. Tăng cường và nâng cao hiệu quả lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương và sự vào cuộc của toàn bộ hệ thống chính trị cơ sở trong việc xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở

Trong quá trình xây dựng ĐSVH ở cơ sở, vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương là rất quan trọng. Đây là nhiệm vụ vừa mang tính cấp thiết, vừa có ý nghĩa chiến lược, lâu dài, là công việc khó khăn, phức tạp, cần được thực hiện một cách đồng bộ. Do đó, đòi hỏi cả hệ thống chính trị từ tỉnh đến cơ sở và từng người dân phải nâng cao trách nhiệm, đồng lòng, dồn mọi nguồn lực chung sức thực hiện.

Trước hết, phải làm tốt công tác tư tưởng, tuyên truyền sâu rộng để cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân nhận thức sâu sắc quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp cũng như cơ chế, chính sách trong xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở. Bên cạnh đó phải có sự vào cuộc của toàn bộ hệ thống chính trị cơ sở trong việc xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở. Các tổ chức chính trị - xã hội: Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, hội Phụ nữ, đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, hội Cựu chiến binh... Cụ thể: Hội Phụ nữ tập trung vận động thực hiện công tác dân số, kế hoạch hóa gia đình, vấn đề môi trường; Đoàn Thanh niên vận động thực hiện phòng chống tệ nạn xã hội, an toàn giao thông, đời sống, việc làm; Hội Cựu chiến binh vận động thực hiện trồng cây xanh, an ninh trật tự, an toàn xã hội; Hội Nông dân vận động phát triển kinh tế, tăng thu nhập và cơ cấu lao động của địa phương,... đây là những lực lượng tiên phong đi đầu trong việc tuyên truyền vận động nhân dân tham gia tích cực vào quá trình xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở. Căn cứ vào đặc điểm kinh tế - xã hội và hoàn cảnh cụ thể của từng vùng, miền, từng địa phương mà cấp ủy Đảng xác định nhiệm vụ trọng tâm, trọng điểm trong xây dựng đời sống văn hóa và chỉ đạo thực hiện.

3.2.2. Tăng cường công tác quản lý Nhà nước, định hướng các hoạt động văn hóa ở cơ sở

Tiếp tục hoàn thiện hệ thống văn bản pháp luật nhằm tăng cường công tác quản lý nhà nước đối với các hoạt động văn hóa.

Đối với Ủy ban nhân dân các cấp trong tỉnh cần tăng cường triển khai các văn bản của Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch, các nghị quyết của Hội đồng nhân dân tỉnh về quản lý văn hóa lĩnh vực kinh doanh dịch vụ văn

hóa, vui chơi giải trí xuống các cơ sở, đồng thời chỉ đạo các ngành chức năng phối hợp chặt chẽ kiểm soát các sản phẩm văn hóa du nhập từ bên ngoài vào dưới mọi hình thức. Để hoạt động văn hóa có hiệu quả và đi vào chiều sâu cần nâng cao trình độ mọi mặt của đội ngũ cán bộ quản lý văn hóa các cấp đủ năng lực và phẩm chất đảm đương nhiệm vụ.

Phát huy vai trò của ngành văn hóa tham gia tổ chức, quản lý xây dựng ĐSVH lành mạnh cho nhân dân. Trước hết khắc phục sự thiếu thống nhất trong chỉ đạo và tổ chức các hoạt động văn hóa ở cơ sở. Tập hợp và phát huy sức mạnh của mỗi người dân, của từng gia đình, mỗi cộng đồng dân cư và toàn xã hội, trở thành sức ép dư luận mạnh mẽ, lên án những tư tưởng, hành vi sai trái, bài trừ các tệ nạn xã hội và mọi hình thức văn hóa độc hại, xây dựng môi trường văn hóa trong sạch, lành mạnh.

3.2.3. Nâng cao chất lượng hoạt động các thiết chế văn hóa đi đôi với việc chú trọng bồi dưỡng trình độ cho cán bộ văn hóa cơ sở

Để nâng cao chất lượng hoạt động các thiết chế văn hóa, thể thao. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tiếp tục thực hiện tốt chức năng tham mưu xây dựng văn bản, hướng dẫn các mô hình, quy chế mẫu về tổ chức hoạt động văn hóa, thể thao trong toàn tỉnh. Tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 13/2017/NQ-HĐND ngày 14 tháng 7 năm 2017 của HĐND tỉnh Thái Bình về Quy hoạch hệ thống thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở của tỉnh Thái Bình đến năm 2020, định hướng đến năm 2030. Cụ thể: phấn đấu 100% các thiết chế văn hóa, thể thao được đầu tư và hoàn thiện đạt chuẩn theo quy định của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (gồm 11 thiết chế); đạt 65% đơn vị cấp huyện/thành phố có nhà thiếu nhi, thiết chế văn hóa, thể thao phục vụ thanh niên, thiếu niên và nhi đồng; đạt 100% các đơn vị hành chính cấp huyện/ thành phố, 100% KCN, Cụm công nghiệp có Trung tâm Văn hóa, Thể thao, thiết chế văn hóa, thể thao phục vụ công nhân viên chức, người lao động.

Huy động các nguồn lực từ các tổ chức, các doanh nghiệp, các cá nhân trên địa bàn đầu tư vào xây dựng các thiết chế văn hóa, thể thao. Có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng lực lượng cán bộ văn hóa mà đối tượng bồi dưỡng là công chức văn hóa cơ sở cấp xã (phường), thị trấn như: mở các lớp tập huấn bồi dưỡng về nâng cao kỹ năng về công tác quản lý tổ chức lễ hội, tổ chức việc cưới, việc tang, các lớp về bảo tồn di sản văn hóa, quản lý dịch vụ văn hóa, quản lý về thể thao.

Bồi dưỡng về các văn bản quy phạm pháp luật về văn hóa; công tác quy hoạch bồi dưỡng cán bộ văn hóa cấp cơ sở được thực hiện đúng quy trình, đúng chức năng, vì công tác quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng trình độ cho đội ngũ cán bộ làm công tác văn hóa ở cơ sở mang tính chất quyết định và là giải pháp trọng tâm, lâu dài. Rà soát các chức danh văn hóa ở cơ sở bao gồm: trưởng ban văn hóa xã, cán bộ văn hóa - xã hội xã có đủ tiêu chuẩn hay không, kịp thời thay thế những cán bộ không đủ tiêu chuẩn về học vấn, về ý thức trách nhiệm để thay thế bằng những cán bộ có trình độ chuyên môn, có năng lực công tác, có ý thức trách nhiệm và có năng khiếu về nghệ thuật, thể dục thể thao.

3.2.4. Không ngừng đổi mới nội dung và phương thức hoạt động văn hóa, đề cao tính sáng tạo, coi trọng việc xây dựng các mô hình mới, thường xuyên phát hiện, tôn vinh và nhân rộng các tập thể và cá nhân điển hình có thành tích tiêu biểu

Để hoạt động văn hóa ở cơ sở lôi cuốn được toàn dân, cần phải đổi mới về nội dung và phương thức hoạt động.

Về nội dung: Cần lồng ghép phối kết hợp với các phong trào thi đua khác để triển khai sâu rộng như xây dựng nông thôn mới, xây dựng đô thị văn minh, giảm nghèo bền vững. Thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội. Đưa thêm nội dung về việc chấp hành ý thức pháp luật, bảo vệ môi trường, an toàn vệ sinh thực phẩm, xâm hại trẻ em, không có tệ nạn xã hội vào làm tiêu chí, tiêu chuẩn bình xét các danh hiệu thi đua ở cơ sở trong các phong trào.

Về phương thức hoạt động: Cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” phải gắn với đời sống xã hội, phải được thể hiện thông qua các yếu tố văn hóa và nhân tố con người, hướng tới xây dựng con người, khắc phục tình trạng đề ra nhiều nội dung tiêu chí chông chéo, dàn trải khó thực hiện ở cơ sở. Các yếu tố văn hóa của mỗi phong trào cụ thể phải được xây dựng và phát huy trên nền tảng văn hóa dân tộc, như xây dựng gia đình văn hóa phải dựa trên tinh hoa văn hóa của gia đình truyền thống, lấy nền nếp gia phong làm hạt nhân. Xây dựng làng văn hóa phải dựa vào hương ước trước đây, xây dựng tình làng nghĩa xóm, thuần phong mỹ tục... Thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội để mọi người dân có ý thức thực hiện. Phê phán, xử lý nghiêm những tập thể, cá nhân tiếp tay, bao che cho các tệ nạn xã hội kể cả cán bộ, đảng viên.

Tóm lại, khi đề ra nội dung tiêu chí của phong trào phải bám sát truyền thống, ý nguyện của nhân dân, mới thật sự đi vào lòng người và có sức cuốn hút. Xa rời điều đó sẽ kém thực chất và không bền vững, dễ rơi vào chủ nghĩa hình thức.

4. Kết luận

Xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở là một sự nghiệp lâu dài, cần phải tiến hành một cách bền bỉ, vững chắc, thường xuyên trên cơ sở phát huy sáng kiến và kinh nghiệm của nhân dân dưới sự lãnh đạo của Đảng và quản lý của Nhà nước. Tỉnh Thái Bình đã triển khai xây dựng đời sống văn hóa thông qua cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” đã đem lại nhiều chuyển biến tích cực, góp phần tạo thành ý thức, trách nhiệm của cá nhân, gia đình đối với cộng đồng và xã hội trong việc nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân. Tuy nhiên, so với yêu cầu đặt ra, cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” trên toàn tỉnh vẫn chưa được toàn diện và mạnh mẽ, chất lượng các phong trào còn thấp. Trong quá trình thực hiện của một số cấp ủy, chính quyền các ban ngành đoàn thể đối với công tác xây dựng đời sống văn hóa chưa được đầy đủ, chưa chặt chẽ trong chỉ đạo, tổ chức thực hiện còn thiếu kiên quyết. Với những hạn chế đó, yêu cầu cấp thiết đòi hỏi tiếp tục tăng cường xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở trong những năm tiếp theo thông qua cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” góp phần xây dựng nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc.

REFERENCES

[1] Ben N.C. (2010), Vietnamese culture in the context of international economic integration, Hanoi National Political Publishing House.

[2] Communist Party of Vietnam (2021), Documents of the 13th National Congress of Deputies, Volumes 1, 2, National Political Publishing House, Hanoi.

[3] Department of Culture, Sports and Tourism (2022), Report No. 15/BC-SVHTTDL on the results

of 3 years of implementation and implementation of Resolution 04-NQ/TU dated January 30, 2019 of the Party Executive Committee province on strengthening education, promoting the cultural, cultural, patriotic and revolutionary traditions of Thai Binh homeland for cadres, party members and people of all classes.

[4] Hai D.S. (2014), Thai Binh Provincial Party Committee led the construction of new rural areas from 2008 to 2015, Master thesis on History of the Communist Party of Vietnam, Academy of Politics.

[5] Phu P.H. (Editor, 2016), Cultural development - the endogenous strength of the nation in the conditions of market economy and international integration, National Political Publishing House, Hanoi.

[6] Thai Binh Provincial People's Council (2017), Resolution No. 13/2017/NQ-HDND dated July 14, 2017 approving the master plan on the system of grassroots cultural and sports institutions in Thai Binh province up to 2020 towards 2030

[7] Thai Binh Provincial Party Committee (2019), Report No. 303-BC/TU, 10-year results of the implementation of the conclusion No. 51 - KL/TW, dated July 22, 2009 of the Politburo on “Continuing to implement Directive No. 27-CT/TW, dated 12/01/1998 of the Politburo on the implementation of a civilized lifestyle in weddings, funerals and festivals.

[8] Thai Binh Provincial Party Committee (2019), Report No. 290-BC/TU dated May 30, 2019 Summary of 5 years of implementation of Resolution No. 33-NQ/TW of the Party Central Committee on “building and developing Vietnamese culture and people meet the requirements of sustainable development of the country”

[9] Thai Binh Provincial People's Committee (2020), Report on the results of the movement “All people unite to build a cultural life” in 2020 and orientations and key tasks in 2021.

[10] Thai Binh province web portal. <https://thaibinh.gov.vn/>